

**Verslag symposium SBO
23 mei 2018
bij Boerke Mutsaers te Tilburg**

Thema: RESULTATEN WIJKTOETS 2017

1. Welkom

Namens het bestuur van het SBO heet voorzitter Gerard Klaassen alle aanwezigen van harte welkom: alle huurders en leden van huurderscommissies, de directieleden en medewerkers van de corporaties TBV Wonen, WonenBreborg, Tiwos en 't Heem, wethouder Hans Kokke, de ambtelijke en politieke vertegenwoordigers van de gemeente Tilburg. De opkomst is bijzonder groot, er zijn ruim 60 belangstellenden aanwezig.

Een minuut stilte wordt in acht genomen vanwege het recente plotselinge overlijden van Rob Vinke, directeur van TBV Wonen.

Een speciaal woord van welkom is er voor Ankie van de Sande, werkzaam als omgevingsmanager bij de gemeente Tilburg. Zij zal de resultaten van de wijktoets toelichten. Eveneens zijn haar collega-omgevingsmanagers Paul van Esch en Frank Claus aanwezig voor beantwoording van eventuele vragen m.b.t. hun werkgebieden.

Peter Nouwens treedt wederom op als onafhankelijk avondvoorzitter en zal de bijeenkomst in goede banen leiden. Hij licht het programma toe en geeft vervolgens het woord aan Ankie van de Sande. Na haar uitleg zal met de zaal een interactieve discussie worden gevoerd met het panel van deskundigen bestaande uit: René Scherpenisse (Tiwos), Caroline Timmermans (Wonen Breborg), Reinier Zegers (TBV Wonen) en wethouder Hans Kokke (Gemeente Tilburg)

2. Presentatie resultaten wijktoets 2017, door Ankie van de Sande

(de sheets van de presentatie zijn integraal in dit verslag verwerkt).

De wijktoets is een tweejaarlijkse "thermometer" om inzicht te krijgen in de kwaliteit van buurten. De buurten worden beoordeeld op fysiek-, sociaaleconomisch- en veiligheidsgebied. De wijktoets dient als basis om te bepalen welke buurten extra aandacht nodig hebben en bepaalt de prioritering. Het gewone werk in de wijken gaat door, maar sommige wijken of buurten hebben iets meer aandacht nodig. Samen met de partners in de wijk kijkt de gemeente aan de hand van de wijktoets en verhalen/signalen uit de wijk of er bijzondere zaken spelen. De wijktoets is dus "tellen + vertellen", een combinatie van objectieve cijfers en het verhaal uit de wijk.

De Lemonenquête krijgen bewoners thuisgestuurd, er zijn ca. 55.000 vragenlijsten uitgezet. De respons was dit jaar ca. 27%, bijna 15.000 vragenlijsten zijn ingevuld teruggekomen. De resultaten zijn in te zien via de website van de gemeente: www.tilburg.nl (alle cijfers) of www.lemon-tilburg.nl (resultaten enquête)

Bronnen voor de wijktoets:

Fysiek-, sociaal-economisch aspecten en veiligheid zijn de 3 belangrijkste aspecten waarnaar is gekeken.

Fysiek	Sociaal-economisch	veiligheid
Subjectief - Lemon	Subjectief - Lemon	Subjectief - Lemon
Objectief - Woningvoorraad - Woningdichtheid	Objectief - Inkomen - Bevolkingsopbouw - Gezondheid	Objectief - Aangiftes politie (inbraken, overlast, geweld)

- Groen en Voorzieningen - Meldingen CMP		- Meldingen CMP
---	--	-----------------

Scores: Gekeken wordt welke buurten op deze aspecten significant afwijken van het Tilburgs gemiddelde o.b.v. een combinatie van de objectieve en subjectieve (Lemon) cijfers. Totaalkaart geeft de totaalscore aan per wijk:

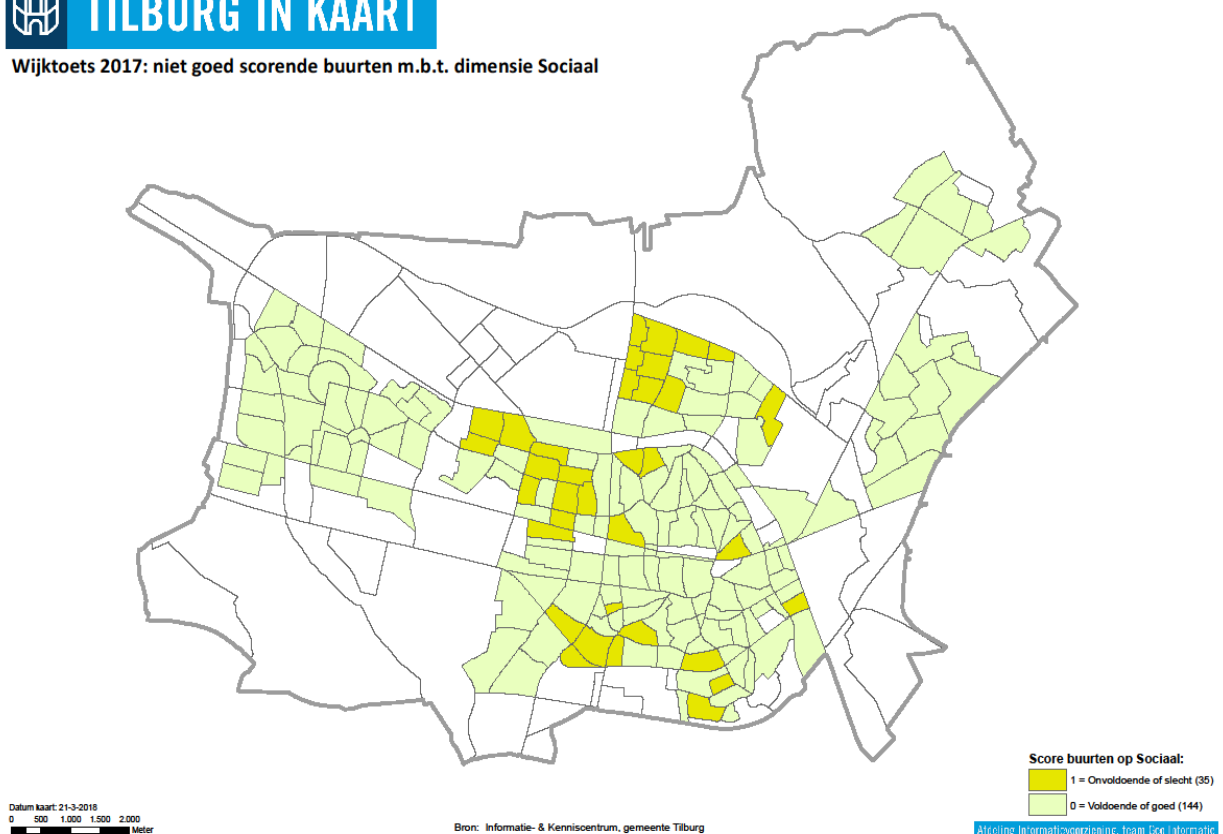
Wit = niets aan de hand

Gele = scores op dimensie sociaal

Blauw/rood/geel = zijn buurten die op alle aspecten negatief scoren, dus buurten die o.b.v. de cijfers er niet goed voorstaan.

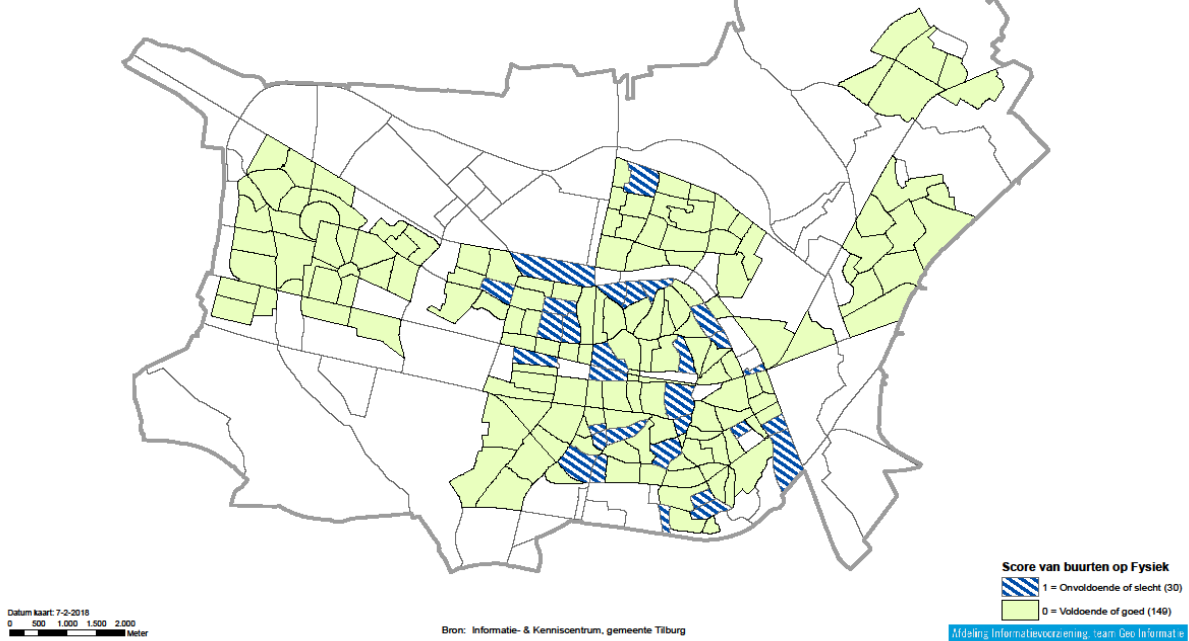
Wijktoets 2017: niet goed scorende buurten m.b.t. dimensie Sociaal

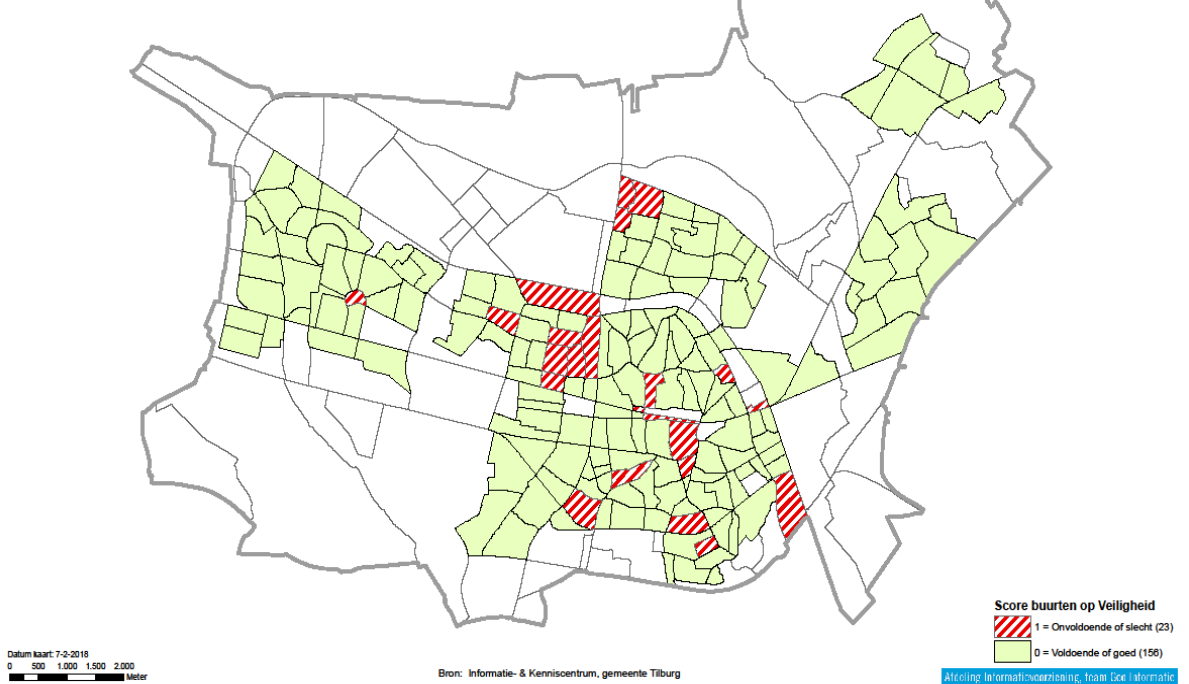
TILBURG IN KAART

Wijktoets 2017: niet goed scorende buurten m.b.t. dimensie Fysiek

TILBURG IN KAART

Wijktoets 2017: niet goed scorende buurten m.b.t. dimensie Veiligheid

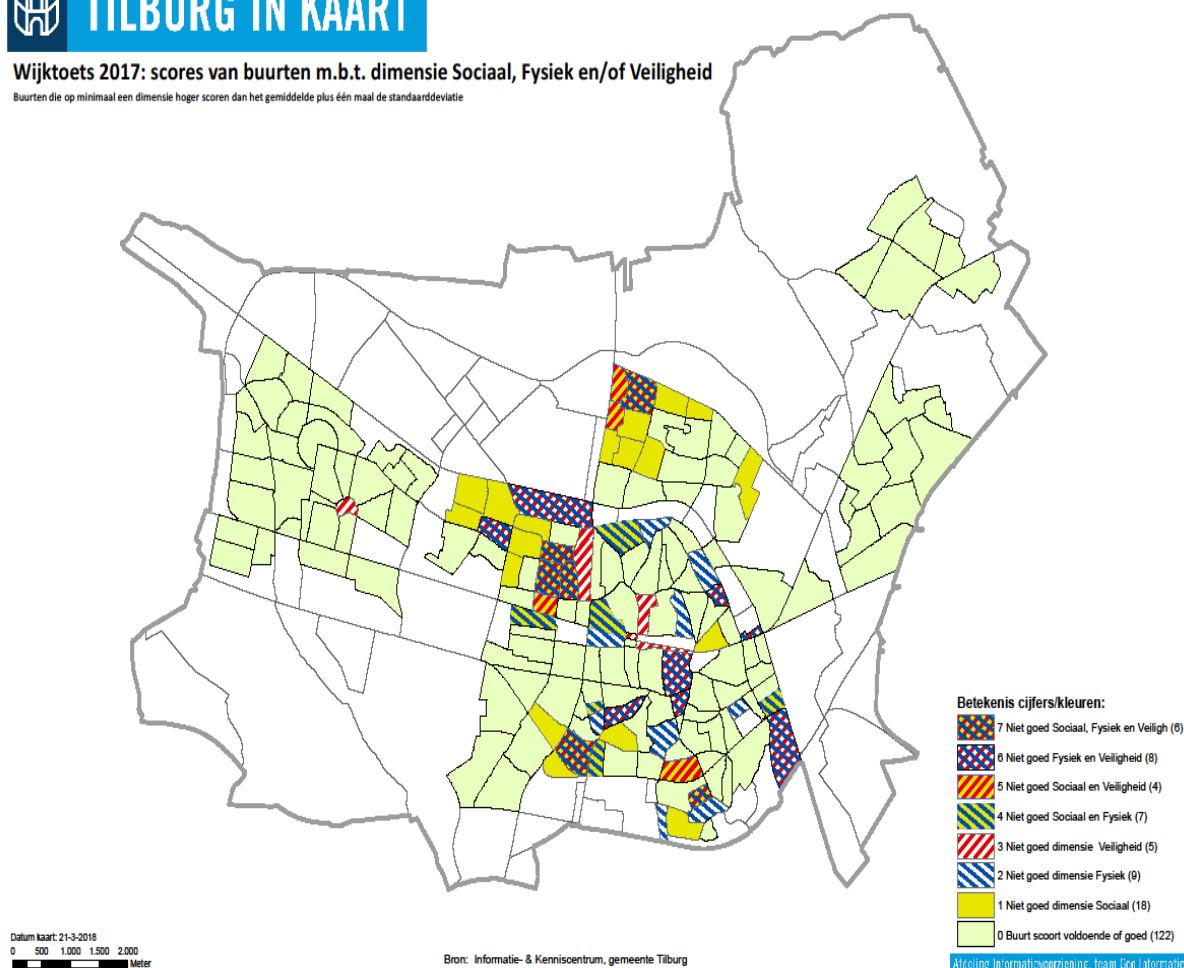

Naast deze gegevens wordt geluisterd naar de verhalen van de wijkpartners. Allerlei partijen uit de wijk zijn bevroegd of ze de cijfers herkennen, of ze rare dingen opmerken, of zaken kunnen verklaren. Per wijk wordt dan gekeken of de gekleurde vakjes (wijken) aanleiding geven om te zeggen dat daar iets aan de hand is.

TILBURG IN KAART

Wijktoets 2017: scores van buurten m.b.t. dimensie Sociaal, Fysiek en/of Veiligheid

Buurten die op minimaal een dimensie hoger scoren dan het gemiddelde plus één maal de standaarddeviatie

De uitkomst daarvan is dat de gemeente nu een aantal wijken als focus- of aandachtswijk aanduiden. In focuswijken is de problematiek complexer, omdat ze op alle drie de dimensies negatief scoren. Dus daar spelen op sociaal, fysiek en op veiligheid problemen. Aandachtswijken scoren op één van de drie dimensie minder.

Het voorstel dat tijdens een reflectiebijeenkomst met allerlei wijkpartners en organisaties is besproken, houdt in:

Stokhasselt = focuswijk

Kruiden- en Kleurenbuurt + Het Zand : focuswijk

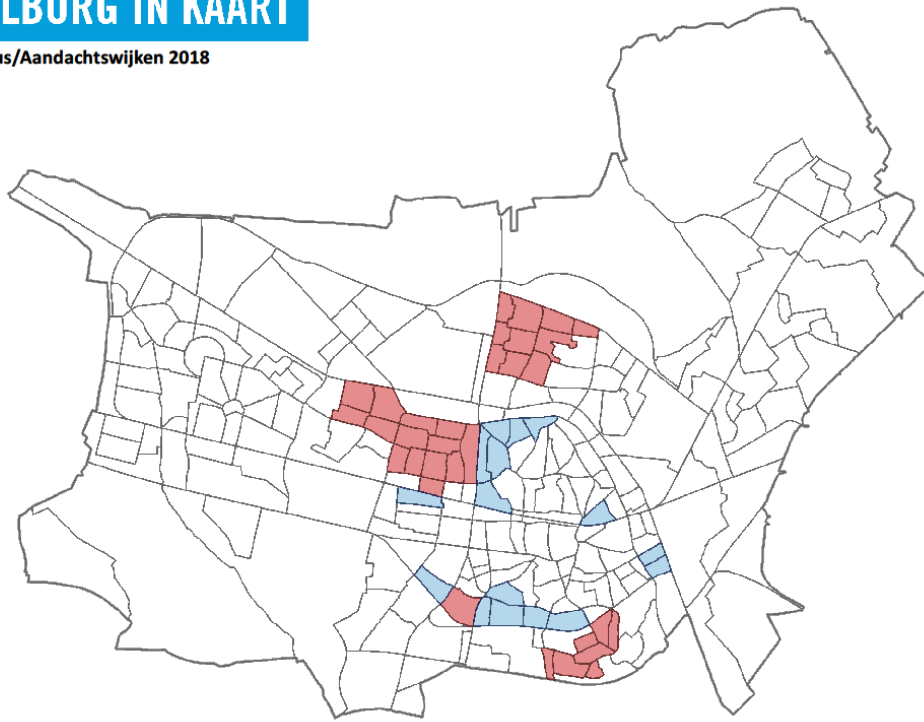
Groenewoud = focuswijk

Staatsliedenbuurt-Oost (rondom Rooseveltplein) = is nog 2 jaar focuswijk

Voorstel 2018 Focus- en Aandachtswijken

Concept Focus/Aandachtswijken 2018

Datum kaart: 17-5-2018
0 500 1.000 1.500 2.000
meter

Bron: Informatie- & Kenniscentrum, gemeente Tilburg

Aandachtswijk
Focuswijk

Afdeling Informatievoorziening, team Geo Informatie

OVERZICHT

WIJKTOETS 2018	
FOCUSWIJKEN	Thema's waarop negatief gescoord wordt in Wijktoets '18
1. Stokhasselt/Vlaskhof	(deels op) sociaal, veilig, fysiek
2. Groenewoud	(deels op) sociaal, veilig, fysiek
3. West	(deels op) sociaal, veilig, fysiek
4. Staatsliedenbuurt Oost (voorheen Korvel)	sociaal, veilig, fysiek

AANDACHTSWIJKEN	
1. Jeruzalem	(deels op) sociaal, fysiek
2. Uitvindersbuurt (voorheen Korvelsehofjes)	sociaal
3. Staatsliedenbuurt West (voorheen Zorgvlied-Zuid)	sociaal
4. Abdij- en Torenbuurt	sociaal, fysiek
5. Oerle (Afrikaanderbuurt O-M-W en Broekhoven II West)	(deels op) sociaal, veilig, fysiek
6. Loven Zuid	sociaal
7. Goirke-Hasselt-Bouwmeesterbuurt	(deels op) sociaal, fysiek

Het voorstel voor aanduiding focus- en aandachtswijken 2018 wordt in juni aan het College ter besluitvorming voorgelegd.

In wijkoverleggen en in overleg met de bewoners actualiseren we als gemeente de bestaande actieplannen of stellen nieuwe op.

Ankie laat op de website van de gemeente zien welke specifieke gegevens van de wijktoets en van lemon te zien zijn. Dus thuis kan men kijken hoe je eigen wijk scoort, men kan zelfs op straatniveau inzoomen. De met groen aangeduide blokjes geven aan dat het cijfer hoger is dan het Tilburgs gemiddelde; met geel wordt aangegeven dat het lager scoort dan het Tilburgs gemiddelde.

Vraag: *Wordt er ook gekeken naar welke bewoners er wonen en leeftijd? Wij wonen in Stedekehof en daar wonen veel ouderen. Dat vereist mogelijk extra aandacht.*

Ankie: Ja, er wordt altijd samenhangend gekeken. Begrenzungen van de aandachts- en focuswijk zijn niet expliciet. Bijv. een school die net buiten het gebied staat maar waarvan de populatie wel grotendeels in het aandachtsgebied woont, wordt natuurlijk erbij betrokken. Dat geldt ook voor projecten gericht op ouderen.

Opmerking: *Betrek actieve vrijwilligers bij de aanpak en breek niet af wat er al is opgebouwd. Bijv. in de Kruidenbuurt waar veel energie in is gestoken. Het zou verloren energie zijn als dat niet meer gecontinueerd wordt.*

Vraag: *Is zicht op welke groepen uit de bevolking gereageerd hebben op de lemon enquête?*

Volgens Ankie is daar globaal inzicht in en wordt getracht de representativiteit van bewonersgroepen in de uitkomst terug te laten komen. Om privacy redenen mogen er geen gedetailleerde gegevens van geënquêteerden worden opgevraagd.

Vraag: *Komt in het dorpse een andere score naar voren? Bijv. Udenhout.*

Ankie: Uit de gegevens blijkt duidelijk dat het dorpse karakter anders is dan het stedelijke.

Toch zijn er ook in de dorpen straten die extra aandacht behoeven.

De cijfers uit de wijktoets kunnen worden gebruikt voor verdere verdieping, om uit te zoeken wat er achter de cijfers zit door partijen als de politie, woningcorporaties, ContourdeTwern.

De informatie wordt ook gedeeld met schoolbesturen van het primair onderwijs.

3. Discussie aan de hand van stellingen o.l.v. Peter Nouwens

Het panel wordt gevormd door René Scherpenisse (Tiwos), Caroline Timmermans (Wonen Breburg), Reinier Zegers (TBV Wonen) en Hans Kokke (wethouder gemeente Tilburg). Alle aanwezigen hebben bij binnenkomst rode en groene kaarten gekregen waarmee ze hun mening over stellingen kunnen aangeven; geen kaart betekent géén mening.

De stellingen zijn:

1. Is de keuze voor de nieuwe focus- en aandachtswijken voor u herkenbaar?
2. Het aanwijzen van een focus- of aandachtswijk houdt in dat er meer aandacht is voor die wijk. Mag dit ten koste gaan van de inzet in andere wijken?
3. Bewoners bepalen voor een groot gedeelte zelf de leefbaarheid in de wijk. Valt leefbaarheid volgens u onder de eigen verantwoordelijkheid van bewoners?
4. Moeten corporaties meer besteden aan leefbaarheid?

Ad stelling 1: Is de keuze voor de nieuwe focus- en aandachtswijken voor u herkenbaar?

Een overgrote meerderheid toont groene kaarten en dat wil zeggen dat men de keuze voor focus- en aandachtswijken dus herkent. Er worden geen rode opgestoken.

Vervolgens wordt nader stil gestaan bij wat bewoners waarnemen. Gesteld wordt dat het toewijzingssysteem ertoe leidt dat er in bepaalde wijken meer concentraties ontstaan van bijv. mensen zonder werk. De populatie in bepaalde wijken is sterk aan het veranderen en sommige plekken waar van alles speelt, hebben een gecombineerde aanpak nodig. De gemeente wordt geadviseerd om te communiceren wat de aanpak in een focus- of aandachtswijk precies behelst. Een vraag is bijvoorbeeld of men de probleemwijken gaat coachen. Het vertrouwen bij mensen vloeit weg als men geen informatie krijgt over wat er “achter de schermen” gebeurt.

De communicatie is inderdaad een punt, merkt ook René Scherpenisse op. Er wordt wel met de betrokken bewonersorganisaties en bewoners gesproken over de aanpak en de actiepunten voor een wijk, maar ook anderen moeten zich erbij betrokken voelen.

Een ander advies is om de focus die er al is, bijv. in de Kruidenbuurt, niet los te laten nu het er beter gaat dankzij de jarenlange inspanningen van vrijwilligers. Voorkomen moet worden dat de wijk weer terecht komt in een neerwaartse spiraal. Dit signaal is gehoord!

René Scherpenisse licht toe dat ook corporaties geen opeenhoping in een wijk willen van mensen met weinig kansen. Het beleid van passend toewijzen blijkt echter tot meer tweedeling in de stad te leiden. Er ontstaan daardoor plekken in de stad waar veel mensen met een uitkering of laag inkomen komen te wonen. Corporaties/sociale verhuurders worstelen met dit thema.

Een suggestie vanuit de zaal is: meng meer koop en huur, want kopers onderhouden over het algemeen beter hun huis en tuin. Of: verhuur ook sociale woningen aan middeninkomens. Caroline Timmermans zegt dat ook WonenBreburg deze oproep steunt. De corporaties pleiten voor een ‘ongedeelde stad’ en met de gemeente willen ze nadrukkelijk bekijken hoe te komen tot een meer verantwoorde spreiding. Bijvoorbeeld zouden er volgens haar in De Blaak, Udenhout en Berkel Enschoot meer sociale huurwoningen kunnen worden toegevoegd.

Een aanwezige wijst op een nogal heftig ingrijpen van een corporatie bij een situatie die zich in Oud Noord heeft voorgedaan. Het betrof een situatie van begeleid wonen. Het heeft nogal impact gehad op de buurt. De vraag is hoe dergelijke situaties te voorkomen zijn. Reinier Zegers licht toe dat alleen wanneer er ernstige kwesties spelen, de veiligheid in het geding is en sprake is van mogelijk criminele activiteiten, corporaties overgaan tot een dergelijke maatregel. De huisvesting en de begeleiding van mensen die begeleid moeten wonen, is niet alleen de taak van de corporaties of de buurt. Hij stelt dat alle partners in de wijk samen met de gemeente moeten zorgen voor een leefbare woonomgeving.

Een aanwezige merkt op dat de begeleiding van Amarant zeer gering is (vaak maar 1 uur in de week dat er iemand langsgaat). De betreffende personen kunnen zich echter zonder de nodige begeleiding niet aanpassen aan de wijk en dan moet de wijk zich maar aanpassen aan deze mensen. Deze situatie is voor alle betrokkenen triest.

Wethouder Kokke licht toe dat het overleg daarover wordt gevoerd met de zorgpartners en de woningcorporaties want de gemeente sluit met hen contracten. Dit soort signalen helpen om er meer zicht op te krijgen. De gemeente zal dit signaal in het gesprek met Amarant aankaarten.

Ad stelling 2. Het aanwijzen van een focus- of aandachtswijk houdt in dat er meer aandacht is voor die wijk. Mag dit ten koste gaan van de inzet in andere wijken?

Een groot deel van de aanwezigen is het niet eens met deze stelling. Een minderheid is het ermee eens en geeft aan dat de 'betere buurten' wel solidair mogen zijn met de buurten waar het minder goed gaat. Extra focus en aandacht zorgt ervoor dat signalen wellicht vroeger worden herkend. Bijv. vraagt een groot seniorengehalte in een wijk om extra aandacht.

Een bewoner uit de Sibeliusstraat heeft de ervaring dat als bewoners geen beklag meer doen, de extra aandacht vanzelf ophoudt. In hun situatie hield de surveillance op. Dus bewoners moeten wel blijven klagen.

René Scherpenisse licht t.a.v. de stelling toe dat de extra focus of aandacht voor een gebied niet betekent dat er elders in andere wijken niets meer gebeurt. Mogelijk dat de tegenstellers die vrees hebben, is zijn indruk. Hij stelt dat voor alle wijken er een basis is geregeld, alleen de focus- en aandachtswijken krijgen daar iets extra's bovenop. Voor elke wijk geldt nl. als uitgangspunt: schoon, heel en veilig. Algemeen zijn er wel klachten over het onderhoud van de stad, dat signaal horen ook de corporaties terug van hun bewoners. De gemeente heeft gekozen voor een laag onderhoudsniveau. Dit is een besluit van de gezamenlijke raad en van politieke partijen die het komende college gaan vormen, aldus Hans Kokke. Voor alle wijken geldt onderhoudsniveau C en voor de Binnenstad niveau A (uitgaansgebied waardoor sprake is van meer vervuiling).

Wat volgens Reinier opvalt, is dat de wijken die qua onderhoud slecht scoren, ook op veiligheidsbeleving lager scoren.

Een advies van een bewoner is om het aanbestedingsbedrag voor de Diamant te verhogen zodat ze frequenter de vuilnisbakken gaan legen. Nu moet de Diamant bij elke melding komen en dat kost extra geld.

De gespreksleider besluit om opnieuw de stelling in stemming brengen. Nu blijken er minder tegenstanders te zijn.

Een tegenstander licht toe waarom hij nog steeds tegenstemt: Indertijd toen de Kruidenbuurt aandachtswijk werd, bleef er voor het Zand weinig over ondanks de oproep. En nu scoort het Zand even laag als de Kruidenbuurt indertijd. Waarmee hij wil zeggen dat het risico dat het aanwijzen van focus- en aandachtswijken wel ten koste kan gaan van andere wijken.

Ad stelling 3. Bewoners bepalen voor een groot gedeelte zelf de leefbaarheid in de wijk. Valt leefbaarheid volgens u onder de eigen verantwoordelijkheid van bewoners?

De score voor rood en groen is ongeveer hetzelfde. Hiermee geven bewoners aan dat leefbaarheid niet alleen de eigen verantwoordelijkheid is, maar ook die van corporaties en van gemeente.

Een aanwezige stelt dat men als buurt op herhaalde verzoeken voor extra afvalbakken (Heikant) geen respons kreeg, terwijl er sprake was van vervuiling. Bewoners willen wel verantwoordelijkheid tonen, maar worden vanuit de gemeente daarin niet genoeg ondersteund. Een ander signaal dat men afgeeft, is dat na evenementen de organisaties de rommel niet altijd opruimen; er blijft vaak veel rommel liggen (bijv. langs het parcours van de Tilburgse marathon).

Wethouder Kokke neemt kennis van de signalen en zegt dat in evaluatiegesprekken met organisatoren van evenementen dergelijke klachten serieus worden meegenomen. Hij adviseert voorts de buitenbeterapp te gebruiken. Nadrukkelijk stelt hij dat als er sprake is van overlast, de gemeente haar verantwoordelijkheid moet nemen. Als er geen respons komt, adviseert hij de bewoners om in dat geval de omgevingsmanager van de gemeente te contacteren.

Zolang woningcorporaties toestaan dat bewoners veel rotzooi in hun tuin dumpen, blijft het dweilen met de kraan open, zo wordt er door een aanwezige gesteld. Hoewel iedereen verantwoordelijk is voor het opruimen van zijn eigen rotzooi, is soms extra toezicht of krachtig optreden (handhaving) noodzakelijk.

Overigens is leefbaarheid een breed begrip, gaat niet alleen over vervuiling van de woonomgeving, maar ook over het gedrag van bewoners, de omgang met elkaar, geluidsoverlast etc.

Een bewoner uit de Kruidenbuurt stelt dat de lage scores aantonen dat veel professionals het blijbaar hebben laten afweten, ook de gemeente. Want uit de cijfers blijkt dat de buurt er niet op vooruit is gegaan. Voor de vrijwilligers die voor deze wijk hun nek hebben uitgestoken, is dat uitermate frustrerend.

Ook wethouder Kokke vindt het vervelend dat de scores laag blijven, maar volgens hem heeft dat te maken met omstandigheden of bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen die er zijn waar ook de gemeente geen invloed op heeft. De gemeente zal in elk geval inzet blijven plegen.

Het advies van bewoners is hierop: Communiceer dat, zodat mensen hun vertrouwen in de gemeente niet verliezen! Voorts het advies aan de gemeente om burgers meer te faciliteren bij hun inzet om hun buurt leefbaar te houden. Bewoners hebben absoluut enige ondersteuning nodig. En het advies aan corporaties om de woningen zodanig te bouwen dat mensen elkaar ook kunnen ontmoeten.

Ad stelling 4: Moeten corporaties meer besteden aan leefbaarheid?

De voor- en tegenstemmers zijn wederom ongeveer gelijk.

Tegenstemmers stellen dat de gemeente meer onderhoud aan het openbare gebied en het groen moet plegen, zoals onderhoud van de stoepen, tussenpaden, binnenterreinen e.d. Corporaties moeten zich vooral richten op hun taak: zorgen voor betaalbare woningen. Voorstemmers vinden dat de corporaties meer wijk- en buurtbeheerders zouden moeten inzetten die mensen ook durven aan te spreken op ongewenst gedrag waar de omgeving last van heeft.

René Scherpenisse licht toe dat corporaties voor grote opgaven staan: de bouw van extra sociale nieuwbouwwoningen, het verduurzamen van woningen, onderhoud van de bestaande voorraad. Voorts zijn er leefbaarheidsopgaven, veelal uitgevoerd door de buurtbeheerders en buurtconsulenten. Dit zijn zeer gewaardeerde functies. Corporaties zijn verantwoordelijk voor ongestoord woongenot en voor een klein stukje wordt dat bepaald door leefbaarheid. M.a.w.: Corporaties zullen dus keuzes moeten maken.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de leefbaarheid in een buurt niet enkel wordt bepaald door huurders van de corporaties. Vaak zijn het huurders van particuliere verhuurders die in buurten voor overlast zorgen. De oproep wordt gedaan om ook die partijen erbij te betrekken en te laten bijdragen aan het bevorderen van de leefbaarheid.

Toegelicht wordt dat sociaal buurtbeheer dat de gemeente inzet, ook een goede vorm is om achter de voordeur te komen en signalen op te vangen van wat er speelt of te horen welke hulp mensen nodig hebben. De gemeente Tilburg heeft een landelijke prijs gekregen voor haar armoedebeleid en schuldhulpverlening, dus zit op de goede weg!

Een signaal wordt afgegeven in de richting van WonenBurg, nl dat men de indruk heeft dat de huismeesters worden wegbezuinigd of meer taken hebben gekregen. Ze lijken minder zichtbaar en beschikbaar voor bewoners.

Tot slot wordt nogmaals een vurig pleidooi gehouden richting de gemeente voor meer handhaving als aanpak tegen verloedering en afvaldumping en ter bevordering van de leefbaarheid.

4. Sluiting

Avondvoorzitter Peter Nouwens dankt alle aanwezigen voor hun komst en inbreng. Hierna dankt Gerard Klaassen Ankie van de Sande voor haar heldere presentatie, het panel voor hun antwoorden en Peter voor zijn uitstekende leiding. Hij dankt allen voor hun bijdrage aan de discussie en hoopt iedereen weer te zien op het volgende symposium van SBO dat plaatsvindt op woensdag 12 september. De uitnodigingen daarvoor volgen t.z.t.

Tilburg, juli 2018
Verslag: Spronk Management Support